

V Praze dne 07.03.2025

Společné stanovisko Zeleného kruhu k novele zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, předložené jako Sněmovní tisk 878

I. **ZK podporuje** vládní návrh novely zákona o ochraně přírody a krajiny v části věnované vyhlášení národního parku Křivoklátsko.

II. **ZK podporuje** vládní návrh novely zákona o ochraně přírody a krajiny v **části věnované posílení ochrany stromů rostoucích mimo les**. Současně upozorňuje, že nepovažuje za správné, že novela neřeší ochranu uličních stromořadí ve vztahu k inženýrským sítím.

III. **ZK požaduje**, aby změny v ochraně druhů byly řešeny úpravou vyhlášky č. 395/1992 Sb., nikoliv změnou zákona. ZK upozorňuje, že navržená novela zákona v části věnované druhové ochraně bude obtížně vymahatelná.

ZK proto požaduje:

- **Řešit změny v ochraně druhů úpravou vyhlášky, ne zákona.**

Zákon by měl nyní zůstat beze změny, protože navržená úprava přináší právní nejasnosti. Místo toho by pravidla ochrany měla být jasně a přehledně stanovena ve vyhlášce č. 395/1992 Sb.

- **Stanovit jasná pravidla, která budou závazná pro úřady i veřejnost.**

Do zákona je potřeba doplnit zmocnění (§ 48 odst. 3), které umožní vydání závazné vyhlášky. Ta musí přesně definovat klíčové pojmy a metodická pravidla ochrany druhů, aby se předešlo rozdílným výkladům a zajistila se skutečně účinná ochrana přírody.

IV. ZK požaduje doplnění vládního návrhu novely zákona o zákaz norování a dočasného držení lišky obecné v zajetí pro účely výcviku psů loveckých plemen (změna v § 5 zákona)

Odůvodnění:

Ad I. Vyhlášení NP Křivoklátsko přispěje k ochraně přírodních hodnot území, jejich vyhodnocením dle UNESCO i předchozím legislativním návrhem z roku 2013. Účast místních obyvatel Křivoklátska na diskuzi o podobě národního parku je nezbytná a žádoucí, s vědomím toho, že vlastníci velkých rozloh půdy mimo plánovaný národní park, na které v oborách chovají vysoké stavy zvěře, nemají mít v této diskuzi disproporčně silný hlas. Byl prokázán ekonomický přínos pro místní

obyvatele v souvislosti s vyhlášením národního parku, obdobně jako v případech ostatních národních parků. Veřejnost České republiky žádá ochranu divoké přírody realizovanou formou národních parků, jak dokládají výzkumy veřejného mínění. Změna zákona by zároveň neměla oslabit ochranu všech českých národních parků.

Ad II. Navržená novela zákona v oblasti ochrany stromů rostoucích mimo

les stanoví explicitně povinnost orgánu ochrany přírody uložit náhradní výsadbu vždy, jde-li o povolení kácení dřevin pro záměr vyžadující jednotné environmentální stanovisko. Pokud náhradní výsadbu nebo její část není možné provést, odvede stavebník adekvátní finanční poplatek do účelové

zřízeného fondu obce, který bude sloužit zejména pro financování péče o dřeviny. Způsob výpočtu poplatku je jednoduchý a výše odvodu předvídatelná. Stavebníci jsou tak motivováni k zachování stávajících vzrostlých stromů a obce mohou lépe plánovat péči o zeleň.

Novela měla původně obsahovat další významný princip zlepšující ochranu vzrostlých stromů: chráněný prostor uličních stromořadí ve vztahu k inženýrským sítím. Ještě před předložením novely vládě však byla tato část návrhu vypuštěna. ZK proto požaduje, aby příslušné resorty pracovaly na standardech bezpečného provozování technické infrastruktury a zajištění životaschopnosti a provozní bezpečnosti stromořadí prostřednictvím aktualizace technických norem ve smyslu usnesení vlády ze dne 4. 12. 2024.

Schválení novely zákona o ochraně přírody a krajiny v oblasti ochrany stromů rostoucích mimo les považujeme za důležitý krok k posilování odolnosti našich měst a obcí. Kvalita městské zeleně je zásadním faktorem ovlivňujícím kvalitu života a zdraví obyvatel.

Ad III (druhovú ochrana) Navržená novela zavádí nejasně definované pojmy,

což vede k rozdílným výkladům a ztěžuje vymahatelnost druhové ochrany. Klíčové otázky ponechává na metodických pokynech, které nejsou právně závazné, čímž vytváří prostor pro nekonzistentní rozhodování správních orgánů. Stabilní ochrana biodiverzity však musí být právně předvídatelná

a závazně ukotvená.

Proces přípravy novely provázela nedostatečná analytická podpora a chybí odborné posouzení dopadů změn na jednotlivé druhy i na ochranu biotopů. Připomínkové řízení nevyjasnilo zásadní problémy a řada připomínek odborných společností, spolků a právníků nebyla reflektována. Navzdory zásadní změně přístupu k druhové ochraně nebyla včas připravena jasná metodika a její vyhodnocení je odloženo až na rok 2037.

Novela opouští dosavadní systém ochrany jedinců zvláště chráněných druhů a přechází k ochraně biotopů a místních populací. Přestože jde o zásadní koncepční změnu, vymezení klíčových pojmů, jako jsou „místní populace“ či „biotop druhu“, v legislativní zkratce neodpovídá biologické realitě. Tyto nejasnosti povedou k rozdílným výkladům, ztíží rozhodování úřadů a umožní nežádoucí precedenty.

Metodické pokyny, které mají upřesnit výklad nových pravidel, nejsou právně závazné a jejich aplikace bude záviset na přístupu jednotlivých úřadů. Ochrana biotopů je navíc v praxi obtížně vymahatelná a novela neřeší, jak prokazovat zásah do populací druhů.

Jakékoli změny legislativy musí být založeny na odborných analýzách, reflektovat připomínky odborné veřejnosti a zajistit vyšší efektivitu a právní jistotu ochrany biodiverzity.

Ad IV zákaz norování Navrhovaná změna zákona reaguje na nehumánní praktiku lovu zvěře (zejm. lišky obecné) za pomoci loveckých psů vpouštěných pod zem – norování, které způsobuje značné utrpení jak lovené zvěři, tak psům. Statistické údaje ukazují výrazný pokles využívání této metody, což potvrzuje její nepotřebnost a zbytečnost. S liškou je dodnes spojen ustálený název „škodná“, ačkoliv zvěři škodnou ve valné většině honiteb na území ČR není. Liška má naopak velmi důležitou roli v ekosystému, neboť reguluje populaci hrabošů a budováním svých nor vyhrabává méně kyselou zeminu, čímž významně napomáhá biodiverzitě, a její přítomnost je tak v krajině žádoucí. Za předpokladu, že bude norování zakázáno, postrádá smysl rovněž výcvik psů pro tuto praktiku, a odpadá tedy i potřeba držení lišky v zajetí pro účely jejich výcviku. Požadovaná změna proto usiluje o ukončení těchto praktik ve prospěch etických a efektivních přístupů k této problematice.

Ministerstvo životního prostředí

Vzniklo v rámci projektu podpořeného Ministerstvem životního prostředí. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

STRONGER
OTS

| Nadace OSF

NADÁCIA
OTVORENEJ
SPOLOČNOSTI

NIOK
FOUNDATION

glopolis

Financováno
Evropskou unií